

EDÍCIA
SLOVENSKEJ
LEKÁRSKEJ
KNIŽNICE

InfoMedLib

Bulletin Slovenskej lekárskej knižnice

1 2008
Ročník 9

OBSAH

<u>Lekárske knižnice 2007 v číslach</u>	4
INFORMÁCIE ZO SLOVENSKEJ LEKÁRSKEJ KNIŽNICE	
Marta Weissová <u>Sú lekárske knižnice potrebné ?</u>	13
Marta Weissová <u>Bibliografie významných osobností slovenskej medicíny</u>	21
RNDr. Bela Štalmašeková <u>Slovenské lekárske periodiká – aktualizácia</u>	22
<u>Predstavujeme Vám členov redakčnej rady IML</u> Mgr. Marie Sršňová	25
PRÍSPEVKY ZO SIETE LEKÁRSKYCH KNIŽNÍC	
Bc. Ľubica Korgová <u>Nezabúdajme na zálohovanie dát</u>	27
Bc. Ľubica Korgová <u>Informujme sa navzájom</u>	28
PhDr. Viera Kiková <u>Činnosť LK FNŠP FDR v Banskej Bystrici</u>	29

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

Marta Weissová <u>Prof. MUDr. Jozef Černáček, DrSc.</u>	31
---	----

Z ODBORNEJ TLAČE

Marta Weissová Anotovaný výber zo slovenskej a českej odbornej tlače	34
--	----

JUBILEÁ PRACOVNÍKOV KNIŽNÍC

AKTUALITY

prof. PhDr. Soňa Makulová, PhD <u>Čo je WEB 2.0</u>	44
---	----

Marta Weissová <u>Asociácia maďarských lekárskeých knižníc</u>	46
--	----

<u>OZ MEDLIB ďakuje</u>	48
-------------------------	----

TERMINOLOGICKÉ OKIENKO

Marta Weissová Výber – M	49
------------------------------------	----

LEKÁRSKE KNIŽNICE 2007 V ČÍSLACH

Cieľom a poslaním lekárskeho knižníctva je sprístupňovanie odborných zdravotníckych informácií a poskytovanie knižnično – informačných služieb odbornej zdravotníckej verejnosti využívaním moderných informačných technológií. V zmysle § 11, zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach sa lekárske knižnice radia medzi špeciálne knižnice so špecializovaným knižničným fondom a sú súčasťou knižničného systému Slovenskej republiky.

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave je metodickým a štatistickým pracoviskom systému lekárskeho knižníctva.

Štatistické výkazníctvo, ktoré v zmysle Zákona o štatistike č. 540/2001 Z. z. každoročne zabezpečuje Slovenská lekárska knižnica sa v roku 2007 spracovávalo v elektronickej forme na internetovej stránke Ministerstva kultúry SR

(<http://registerkultury.gov.sk>).

Okrem toho, *Ročným výkazom (čiastkovým) o lekárskej knižnici* sme zisťovali štatistické údaje lekárskeho knižníctva, na základe ktorých sme sledovali údaje v doterajšej obsahovej štruktúre a sú podkladovým informačným prameňom pri spracovávaní medziročných analýz a štatistických prehľadov.

Štatistické ukazovatele lekárskeho knižníctva v SR sa vyhodnotili podľa typu zdravotníckych zariadení nasledovne:

- Slovenská lekárska knižnica (1)
- knižnice špecializovaných zdravotníckych zariadení (10)
- knižnice fakultných nemocníc (12)
- knižnice nemocníc s poliklinikou (38)
- knižnice polikliník (3)
- knižnice psychiatrických nemocníc a liečební (6)
- knižnice ústavov TBC a respiračných chorôb (5)
- knižnice regionálnych úradov verejného zdravotníctva (12)

knižnice slovenských liečebných kúpeľov (12)

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave má za sebou druhý rok existencie ako samostatného útvaru Národného centra zdravotníckych informácií. Knižnica plní funkciu národného centra pre poskytovanie medicínskych a zdravotníckych informácií, ako i všetky ďalšie úlohy vyplývajúce zo zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach.

Hodnotiac uplynulé obdobie možno konštatovať, že knižnica prešla v ostatných dvoch rokoch zložitým obdobím, avšak vďaka významnej podpore svojho zriaďovateľa NCZI, opäť pokračuje v napĺňaní svojej vízie vytvorenia vyspelej informačnej inštitúcie.

V roku 2007 zriaďovateľ knižnice zabezpečil finančné prostriedky na zavedenie knižnično-informačného systému ARL firmy Cosmotron Slovakia s. r. o. Systém bol oficiálne implementovaný ku dňu 1. 7. 2007 a do rutínnej prevádzky bol spustený 15. 7. 2007.

Na základe žiadosti o účelové zvýšenie rozpočtu SILK na nákup zahraničnej periodickej a monografickej literatúry pre rok 2008 Ministerstvo zdravotníctva SR vyčlenilo na tento účel sumu vo výške 1 000 000.- Sk.

Za rok 2007 vykázalo činnosť spolu **99 lekárske knižnice**, spolu so Slovenskou lekárskou knižnicou v Bratislave. V porovnaní s rokom 2006 (102) je pokles o štyri lekárske knižnice. Lekárske knižnice boli zrušené v nasledovných zdravotníckych zariadeniach:

- FN L. Dérera Bratislava
- NsP n. o. Nová Baňa
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva Zvolen
- Psychiatrická liečebňa Sokolovce

K 31. 12. 2007 sa do štatistického vykazovania činnosti zaradila lekárska knižnica Ústrednej vojenskej nemocnice v Ružomberku.

Z počtu 99 lekárske knižnice bolo vykázaných 8 stagnujúcich knižnic.

- Biotika, a. s. Slovenská Ľupča
- Kúpele Brusno, a. s.

- Kúpele Lučivná, a. s.
- Poliklinika Sabinov, n. o.
- Poliklinika Bratislava, a. s.
- Poliklinika Senica, n. o.
- Pro Vitae n. o. Všeobecná nemocnica Gelnica
- Sanatórium Dr. Guhra, n. o. Tatranská Polianka

Lekárske knižnice zdravotníckych zariadení vykázali patientské knižnice v počte **168**, ktoré boli v ročnom výkaze o knižnici KULT (MK SR) 10-01 vykázané ako pobočky. Počet knižničných jednotiek, výpožičiek a používateľov patientských knižníc je vykázaný v súhrnnom sumáre za všetky lekárske knižnice v SR.

KNIŽNIČNÝ FOND

Lekárske knižnice v Slovenskej republike vykázali knižničné dokumenty v počte **798 119** knižničných jednotiek (k. j.) – index poklesu **98,17** (bez Slovenskej lekárskej knižnice v Bratislave). Prírastky knižničných dokumentov s indexom poklesu **60,26** sa vykázali v počte **4713** z toho:

	<u>Rok 2007</u>	<u>Rok 2006</u>
▪ prírastky kúpou	74,12 %	66,30 %
▪ prírastky darom	25,88 %	28,10 %
▪ prírastky výmenou	0 %	0,36 %
▪ prírastky bezodplatným prevodom	0 %	5,24 %

V porovnaní s rokom 2006 je vykázaný pokles všetkých prírastkov o 3107 k. j.

Z počtu 798 119 knižničných dokumentov tvorí fond patientských knižníc 91 028 k. j., t. j. 11,40 % z celového počtu knižničných dokumentov vykázaných lekáskymi knižnicami.

V porovnaní s rokom 2006 bol zaznamenaný pokles knižničného fondu z dôvodu vyradenia **24 192** k. j. (najvyšší počet vykázali lekárske knižnice fakultných nemocníc – 10 430) a zrušením 4 lekárskech knižníc.

V počte knižničných jednotiek na 1 zamestnanca zdravotníckeho zariadenia pripadá **14,83 k. j.**

Prepočet knižničných jednotiek na 1 zamestnanca je vykázaný bez knižničných jednotiek patientských knižníc.

V počte knižničných jednotiek **na 1 používateľa knižnice zdravotníckeho zariadenia** pripadá **25,06 k. j.**

Lekárske knižnice odoberali celkom **2219 titulov periodík** v porovnaní s rokom 2006 je vykázaný pokles o 17 titulov periodík – index **99,23**. Z celkového počtu odoberaných titulov periodík zahraničné periodiká sa vykázali v počte **953**, o 75 viac ako v roku 2006 – index **108,54**. Počet exemplárov dochádzajúcich periodík činil **2439**.

Na nákup knižničných dokumentov, vrátane periodík sa vynaložili finančné prostriedky v objeme **12 458 844,- Sk** – index **87,90**, čo v porovnaní s rokom 2006 predstavuje pokles o **1 713 656,- Sk**.

V nákupe k. j. v Sk na **1 zamestnanca** zdravotníckeho zariadenia sa dosiahlo **260,83 Sk**.

V nákupe k. j. **na 1 používateľa** knižnice sa dosiahlo **390,38 Sk**.

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave vykázala za rok 2007 celkom **140 080 k. j.** – index nárastu **101,11**. Z celkového počtu prírastkov **1 550 k. j.** – index nárastu **221,42** činili prírastky kúpou 673 k. j. – index nárastu **199,11**.

Z celkového počtu prírastkov k. j. činili:

▪ prírastky kúpou	43,42 %
▪ prírastky darom	54,46 %
▪ prírastky výmenou	1,61 %
▪ prírastky bezodplatným prevodom	0,51 %

V počte knižničných jednotiek na **1 používateľa knižnice** pripadá **84,79 k. j.**

Porovnávať index nárastu prírastkov k. j. a index poklesu finančných prostriedkov na nákup literatúry je potrebné zdôrazniť, že

z dôvodu pridelenia finančných prostriedkov v závere roka 2006, bolo 516 k. j. prijatých až v roku 2007.

Počet titulov **246** dochádzajúcich periodík sa v porovnaní s rokom 2006 znížil o 1 časopis, z tohto počtu bolo **150** titulov zahraničných periodík – 60,97 %.

Na nákup literatúry sa vynaložili finančné prostriedky v objeme **1 095 427,- Sk** – index poklesu **42,50** čo v porovnaní s rokom 2006 predstavuje rozdiel o **1 481 836,- Sk**. V nákupe k. j. **na 1 používateľa** sa dosiahlo **663,09 Sk**.

Z celkovej sumy **1 095 427,- Sk** pridenej z rozpočtu NCZI a čerpanej na akvizíciu SILK v roku 2007 boli zakúpené:

1. databázy : OVID / Medline a EBMR/ – 5 prístupov, Bibliomedica, elektronické časopisy Springer Link, Science Direct, Wiley

InterScience 464 454,- Sk

2. tlačené časopisy

374 937,- Sk

- z toho 12 zahraničných časopisov 230 594,- Sk

47 českých časopisov 66 759,- Sk

47 slovenských časopisov /70 ex 77 584,- Sk

3. pracovné pomôcky zamestnancov NCZI 81 080,- Sk

4. colnica -DPH 86 858,- Sk

Spolu 1 007 329,- Sk

5. monografie 206 k. j. 88 098,- Sk

- z toho prírastok 2007 tvorilo 157 k. j.

- prírastok 2008 49 k. j.

Vzhľadom na pridelený rozpočet, ktorý nepokrýval finančné potreby akvizície, v decembri 2007 SILK požiadala Ministerstvo zdravotníctva SR o účelové zvýšenie rozpočtu na nákup zahraničnej monografickej a periodickej literatúry vo výške 1 200 000,- Sk. Zo sumy 1 000 000,- Sk, ktorá bola reálne pridelená bolo uhradené predplatné pre rok 2008 na zahraničné a slovenské periodiká.

KNIŽNIČNÉ SLUŽBY / POUŽÍVATELIA

V uplynulom roku vykázali lekárske knižnice v SR celkom **306 506** výpožičiek, s indexom **86,39** je v počte výpožičiek zaznamenaný pokles o 48 252.

Z celkového počtu výpožičiek vykázali lekárske knižnice v rámci patientských knižníc 21 336 výpožičiek, čo predstavuje – 6,96 % z celkového počtu výpožičiek vykázaných lekáorskými knižnicami v SR.

Na 1 zamestnanca zdravotníckeho zariadenia sa dosiahlo **5,98** výpožičiek.

Prepočet výpožičiek na 1 zamestnanca je vykázaný bez výpožičiek patientských a čiastkových knižníc.

Na 1 používateľa lekárskej knižnice sa dosiahlo **9,62 výpožičiek**.

Z celkového počtu výpožičiek tvorili:

- monografie a špeciálne dokumenty 66,79 %
- výpožičky periodík 33,21 %

Z celkového počtu výpožičiek sa prezenčné výpožičky vykázali v počte 137 756 – 44,94 %.

Prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) sa realizovalo celkom **11 879** výpožičiek – index **117,82**, nárast o 1797 výpožičiek. Prostredníctvom medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby (MMVS) sa zrealizovali výpožičky v počte **1447** – index **83,68** pokles o 282 výpožičiek.

Lekárske knižnice vypracovali spolu **3336** rešerší – index 107,06 v porovnaní s rokom 2006 nárast o 224.

Najväčší počet rešerší vyhotovili lekárske knižnice špecializovaných zdravotníckych zariadení – 1582, LK fakultných nemocníc – 699 a LK ústavov TBC a RCH – 537. Ani jednu rešerš nevypracovali lekárske knižnice polikliník a slovenských liečebných kúpeľov.

Za rok 2007 vykázali lekárske knižnice spolu **31 837** registrovaných používateľov – s indexom **93,66** čo je pokles o 2154 používateľov. Z tohto počtu vykázali patientské knižnice 8898 používateľov, čo predstavuje – 27,94 % z celkového počtu

registrovaných používateľov vykázaných lekáorskými knižnicami v SR..

Z celkového počtu zamestnancov zdravotníckych zariadení 47 651 bolo registrovaných 22 939 používateľov (bez používateľov patientských knižníc) čo predstavuje **48,13 %**.

Návštevníci lekáorských knižníc sa s indexom 98,22 vykákali v počte **81 272**, v porovnaní s rokom 2006 je to pokles o 1470 návštevníkov.

Priestory knižníc, počet študovní:

▪ počet študovní a čitární	68
▪ počet miest v študovniach a čitárňach	918

Lekárske knižnice zorganizovali pre používateľov spolu **395** vzdelávacích kultúrno-spoločenských podujatí, s počtom účastníkov na podujatiach 4716. V rámci edičnej činnosti spracovali a vydali **20** titulov materiálov.

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave vykákala celkom **49 285** absenčných a prezenčných výpožičiek – index nárastu **117,85**. Počet výpožičiek sa zvýšil o 7465.

Na 1 používateľa knižnice sa dosiahlo **29,83** výpožičiek.

Z celkového počtu výpožičiek tvorili:

▪ monografie	60,83 %
▪ výpožičky periodík	38,91 %
▪ špeciálne dokumenty	0,26%

Z celkového počtu výpožičiek sa prezenčné výpožičky vykákali v počte **24 796 – 50,31 %** z celkového počtu výpožičiek.

V uplynulom roku sa vyhotovilo celkom **2595** rešerší, nárast o 266 rešerší. Rešeršná služba bola poskytovaná z databáz budovaných v SILK – Bibliographia Medica Slovaca (BMS) a Citačná databáza medicínskej literatúry (CiBaMed), licencovaných databáz a voľne prístupných informačných zdrojov.

V júli 2007 bola ukončená implementácia nového KIS ARL, ktorý bol spustený do rutinej prevádzky 15. 7. 2007 a od 17. 9. 2007 boli sprístupnené nové on line služby na internete. Okrem absenčných a prezenčných foriem požičiavania knižničných dokumentov môžu

používatelia využívať i ďalšie služby napr. medziknižničnú výpožičnú službu (MVS), rýchlu informačnú obsahovú službu (RIOS) atď.

Knižnica umožňuje registráciu aj fyzickým osobám z miesta svojho bydliska na *dialku*, ktoré nemajú trvalé alebo prechodné bydlisko v Bratislave.

Požiadavky lekárov z klinickej a ambulantnej praxe, pre ktorých v mieste ich pôsobenia nie je žiadaná literatúra dostupná, saturuje knižnica výpožičkami MVS. Sprostredkúva takto výpožičky originálnych dokumentov (monografií), ale najmä kópie článkov z periodík, ktoré do SILK dochádzajú, alebo v minulých rokoch dochádzali. Pri MVS sa v značnej miere využívajú plnotextové elektronické periodiká z databáz konzorcií, ktorých je knižnica členom, ako aj ďalšie dostupné informačné zdroje a databázy. Prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) sa realizovalo **2291** výpožičiek – index 117,60, nárast o 343 výpožičiek, prostredníctvom medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby (MMVS) sa realizovalo **96** výpožičiek – index 102,12, nárast o 2 výpožičky.

. V Slovenskej lekárskej knižnici je celkom zaregistrovaných **6684** používateľov, v roku 2007 sa zapísalo a preregistrovalo **1652** používateľov.

Pre používateľov knižnice bolo poskytnutých **4635** registrovaných bibliografických a faktografických informácií.

V roku 2007 boli pre používateľov prístupné:

- študovňa periodík
- študovňa monografickej a učebnicovej literatúry
- študovňa DS SZO
- študovňa knižničnej literatúry.

V študovniach bolo pre používateľov k dispozícii 38 študijných miest.

HOSPODÁRENIE/ ZAMESTNANCI

Z celkových nákladov na činnosť lekárskech knižníc **29 963 746,- Sk** - index **94,73** sa na nákup knižničných fondov vynaložilo **12 458 844,- Sk** (41,57 %). S indexom **87,90** predstavuje pokles nákupu k. j. o **1 713 656,- Sk**. Mzdové náklady pracovníkov lekárskech knižníc činili **16 930 886,- Sk** s indexom **107,40** je to nárast o 885 150,- Sk.

Kapitálové výdavky v hodnote **521 114,- Sk** vykázali iba lekárske knižnice SZU v Bratislave (zakúpenie databáz) a Fakultnej nemocnice v Nitre /zakúpenie počítača s tlačiarňou). špecializovaných zdravotníckych knižníc a fakultných nemocníc.

Zamestnanci knižníc (prepočítaný stav) boli vykázaní v počte **69,51** – index poklesu **94,02**, s vysokoškolským vzdelaním bolo vykázanych 21,20 zamestnancov, z toho s knihovníckym vzdelaním 12,00 zamestnancov. Zamestnanci s knihovníckym stredoškolským vzdelaním boli vykázaní v počte 32,58.

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave na nákup knižničných dokumentov vynaložila celkom **1 095 427,-**. S indexom **42,50** v porovnaní s rokom 2006 je to pokles o **1 481 836,- Sk**. Mzdové náklady činili **6 587 000,- Sk**, index nárastu je **115,41**.

Zamestnanci knižnice (prepočítaný stav) boli vykázaní v počte **28,81** – index nárastu **103,22**, s vysokoškolským vzdelaním bolo vykázanych 11,00 zamestnancov, z toho s knihovníckym 4,00 zamestnanci. Zamestnanci s knihovníckym stredoškolským vzdelaním boli vykázaní v počte 13.

Podrobná analýza výsledkov činnosti lekárskech knižníc za rok 2007 podľa jednotlivých typov zdravotníckych zariadení je spracovaná v materiále Štatistický prehľad činnosti lekárskech knižníc v SR za rok 2007, NCZI SILK, 2008 55 s.

INFORMÁCIE ZO SLOVENSKEJ LEKÁRSKEJ KNIŽNICE

SÚ LEKÁRSKE KNIŽNICE POTREBNÉ ?

„na margo rušenia lekárskeho knižníctva“

Marta Weissová, Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

V zmysle § 11, zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach sa lekárske knižnice radia medzi špeciálne knižnice so špecializovaným knižničným fondom a sú súčasťou knižničného systému Slovenskej republiky. Ich cieľom a poslaním je sprístupňovanie odborných zdravotníckych informácií a poskytovanie knižnično – informačných služieb odbornej zdravotníckej verejnosti využívaním moderných informačných technológií.

Funkcia lekárskeho knižníctva, ako špecifických knižnično – informačných pracovísk je pri ďalšom vzdelávaní lekárov a zdravotníckych pracovníkov nezastupiteľná a stále aktuálna.

Nikto si dnes nedovolí spochybňovať nevyhnutnosť celoživotného vzdelávania a zdokonaľovania sa vo svojom odbore. Aj odbornosť a kvalita poskytovanej zdravotnej starostlivosti lekárov a zdravotníckych pracovníkov pacientom vo veľkej miere závisí od ich sústavného vzdelávania. V zmysle § 42 Zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotníckej starostlivosti a novely tohto zákona schválenej pod č. 527/2006 Z. z., a 653/2007 Z. z. sú zdravotnícki pracovníci povinní sa sústavne vzdelávať.

Na procese celoživotného vzdelávania sa vo veľkej miere podieľajú aj lekárske knižnice, ktorých prioritným cieľom je rozvíjať a skvalitňovať knižnično – informačné služby, zabezpečiť a poskytovať primárne a sekundárne informačné fondy pre lekárov, zdravotníckych pracovníkov, študentov medicínskych odborov a ostatných používateľov.

Reforma zdravotníctva na Slovensku od 1. januára 2003 značne ovplyvnila aj sieť lekárskejších knižníc. Ich štruktúra sa z dôvodu prechodu väčšej časti zdravotníckych zariadení pod zriaďovateľskú pôsobnosť vyšších územných celkov, správu miest a obcí a transformáciou na ziskové a neziskové subjekty značne zmenila a zrušením ďalších knižníc sa znížil aj ich počet.

V priebehu rokov 2001 - 2007 zrušením 39 lekárskejších knižníc a vyčlenením 27 knižníc stredných zdravotníckych škôl z rezortu Ministerstva zdravotníctva SR sa znížil počet lekárskejších knižníc na 98 (stav k 31. 12. 2007).

Za uplynulé obdobie siedmich rokov vychádza ročný priemer 5,57 zrušených lekárskejších knižníc, v nasledovných typoch zdravotníckych zariadení.

Špecializované zdravotnícke zariadenia (4)

LK NCPZ Bratislava včlenená do LK ŠZÚ na Trnavskej ceste v Bratislave

Imuna Šarišské Michaľany

LK ÚPKM Bratislava – včlenená do SZU Bratislava

ÚZIŠ Bratislava – knižničný fond bol delimitovaný do SILK

Fakultné nemocnice (3)

DFN Košice

Bratislava, Milosrdní Bratia

Bratislava, Dérerova nemocnica

Nemocnice s poliklinikou (12)

Snina

LK NsP Ružomberok včlenená do ÚVN Ružomberok

Kráľovský Chlmec

Nové Mesto n/Váhom

Partizánske

Veľký Krtíš

Kežmarok

Malacky

Handlová

Levice

Bánovce n/Bebravou
Nová Baňa

Polikliniky (5)

Banská Bystrica
Bratislava, Vajnorská
Moldava n/Bodvou
Dubnica n/Váhom
Bratislava, Petržalka

Ústavy TBC a RCH (1)

Tatrasan Nový Smokovec

Regionálne úrady verejného zdravotníctva (7) (predtým Štátne zdravotné ústavy)

Lučenec
Spišská Nová Ves
Bratislava, Ružinovská
Dolný Kubín
Trenčín
Liptovský Mikuláš
Zvolen

Psychiatrické nemocnice a liečebne (4)

Sučany
LK Prešov – včlenená do FNsP Prešov
Veľké Leváre
Sokolovce

Slovenské liečebné kúpele (3)

Štós
Nový Smokovec
Štrbské Pleso

Činnosť knižníc vrátane ich zriaďovania, zakladania a zrušenia upravuje zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach a v súlade s ustanoveniami § 22 tohto zákona Ministerstvo kultúry SR (ďalej

MK SR) vedie *Zoznam knižníc* Slovenskej republiky. Podľa § 12 ods. 2 písmeno b) uvedeného zákona je zriaďovateľ alebo zakladateľ knižnice povinný oznámiť ministerstvu zriadenie, založenie a zrušenie knižnice do 60 dní od vzniku týchto skutočností. Ministerstvo kultúry SR vydáva záväzné stanovisko k zrušeniu alebo k zlúčeniu knižnice, alebo k prevodu zriaďovateľskej alebo zakladateľskej funkcie dohodou na iného zriaďovateľa alebo zakladateľa knižnice.

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave (SILK) v rámci svojej špecializácie je v zmysle § 7, bodu 5 zákona č. 183/2000 koordinačným, metodickým, vzdelávacím, poradenským a štatistickým pracoviskom informačného systému lekárskech knižníc v SR, preto je dôležité každú zmenu týkajúcu sa vzniku alebo zrušenia lekárskej knižnice okrem Ministerstva kultúry SR nahlásiť aj do SILK.

Zdravotnícke zariadenia ako zriaďovatelia lekárskech knižníc nie v každom prípade oznámili Slovenskej lekárskej knižnici zrušenie lekárskej knižnice. Pre Slovenskú lekársku knižnicu je viac ako dôležité poznať dôvod zrušenia knižnice, avšak v mnohých prípadoch neboli uvedené dôvody zrušenia.

Dôvody zrušenia lekárskech knižníc interpretované zriaďovateľmi:

- personálne a organizačné dôvody
- prevádzkovo – organizačné dôvody
- racionalizácia práce, prístup zamestnancov k internetu a jeho využívanie
- po pretransformovaní ZZ na neziskovú organizáciu je prevádzkovanie lekárskej knižnice finančne náročné, z toho dôvodu sa ruší
- jedná sa o odbornú literatúru, ktorá je zastaralá a nie je využiteľná v zdravotníckych zariadeniach
- zdravotnícke zariadenie je v konkurze, činnosť knižnice bola zrušená
- väčšina odborných kníh bola neaktuálne a odborne nepoužiteľná

- pre už niekoľko rokov trvajúci nezáujem zo strany zamestnancov bola knižnica zrušená
- knihy boli veľmi zastaralé, lekári nemali záujem o vypožičiavanie kníh
- knižnica pre zdravotníkov nie je funkčná
- z dôvodu prechodu zo štátneho zdravotníckeho zariadenia na neštátne ZZ bola činnosť knižnice až do odvolania pozastavená
- v súvislosti so sťahovaním zdravotníckeho zariadenia rušíme odbornú lekársku knižnicu
- po rekonštrukcii liečebných domov bola lekárska knižnica zrušená
- lekárska knižnica v posledných rokoch nezaznamenala žiadny prírastok, knižničné služby boli poskytované v minimálnom rozsahu, z toho dôvodu sa ruší
- z dôvodu rekonštrukcie a uzatvorenia liečebného domu bola ukončená činnosť lekárskej knižnice

Transformácia zdravotníctva negatívne ovplyvnila i činnosť Slovenskej lekárskej knižnice v Bratislave. Rozhodnutím bývalého ministra zdravotníctva Rudolfa Zajaca o zrušení Slovenskej lekárskej knižnice v Bratislave a jej zlúčení s Ústavom zdravotníckych informácií a štatistiky vznikla dňom 1. 2. 2006 nová inštitúcia - Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI).

Dňom 1. 3. 2006 nadobudla platnosť nová organizačná štruktúra NCZI, v rámci ktorej je knižnica začlenená ako samostatný útvar s názvom Slovenská lekárska knižnica. Knižnica plní funkciu národného centra pre poskytovanie medicínskych a zdravotníckych informácií, ako i všetky ďalšie úlohy vyplývajúce zo zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach.

Vyššie uvedené dôvody rušenia lekárskejších knižníc dokazujú aj každoročné výstupy zo štatistiky a to hlavne v poklese doplňovania knižníc informačnými zdrojmi, čoho dôsledkom je i pokles počtu používateľov knižnice.

Objem finančných prostriedkov na nákup knižničných a informačných zdrojov je dlhodobo podhodnotený, čo má

nepriaznivý vplyv na oblasť informačného zabezpečenia lekárov a zdravotníckych pracovníkov a vedie k minimálnej dostupnosti k najnovším vedeckým poznatkom publikovaným v odbornej literatúre. Fond knižnice, ktorý sa pravidelne nedoplňuje najnovšími titulmi odbornej literatúry a periodík stráca informačnú hodnotu a pre ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov je bezcenný.

Pracovníkov Slovenskej lekárskej knižnice v Bratislave ako i lekárske knižnice na Slovensku otáza ďalšej činnosti lekárske knižnice nenecháva ľahostajnými. I keď sa veľa hovorí o význame a dôležitosti informačného pôsobenia internetových zdrojov, odborné medicínske publikácie vždy zostanú zdrojom vzdelávania. Z toho dôvodu je rušenie lekárske knižnice, likvidácia často cenných odborných publikácií nanajvýš neetická a nie je v súlade s požiadavkami na ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov.

Vo vedení zdravotníckych zariadeniach sú však ešte zodpovední pracovníci, ktorí chápu poslanie a význam lekárske knižnice pri ďalšom vzdelávaní lekárov a zdravotníckych pracovníkov.

Je potešujúce čítať komentár k ročnému výkazu o činnosti lekárske knižnice FN sP F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici, cit.: „*Našťastie koncom roka 2006 došlo v našej nemocnici k zmene na poste riaditeľa nemocnice. Riaditeľ MUDr. Ján Šulaj, PhD. chápe poslanie a činnosť odbornej knižnice ako integrálnej súčasť fakultnej nemocnice, ktorá zabezpečuje postgraduálnu výchovu*“.

Pri spracovaní tohto príspevku, ktorým chceme poukázať na význam a dôležitosť lekárske knižnice ako „výstrahu“ pred ďalšími prípadnými „rušeniami“, sme si dovolili použiť aj názory a vyjadrenia lekárov, zdravotníckych pracovníkov a ostatných používateľov, vrátane študentov na poskytované služby v niektorých lekárske knižniciach.

Ďakujeme aj touto cestou pracovníckam lekárske knižnice, p. Marte Kozovej (FN Trnava), Bc. Ľubici Korgovej (FN Nitra), PhDr. Viere Kikovej (FN Banská Bystrica), Mgr. Eve Kopalovej (NsP Žilina) ktoré nám poskytli cenné informácie a vyjadrenia svojich používateľov, ktoré jednoznačne potvrdzujú dôležitosť, potrebnosť a význam lekárske knižnice.

Primár patologicko – anatomického oddelenia Fakultnej nemocnice v Trnave MUDr. Ivan Dečkov:

V poslednom období sa stretávame s čoraz viac diskutovanou témou, ktorá sa týka významu knižníc. Nedá nám, aby sme sa nevyjadrili k pôsobeniu hlavne lekárskejších knižníc, ktoré sú pre nás zdravotníkov neoddeliteľnou súčasťou spojenou s našou prácou. Vyjadríme sa k pôsobeniu knižnice pri našej Fakultnej nemocnici v Trnave. Navštevujú ju zamestnanci počas dlhých rokov. Plní ušľachtilý cieľ. Umožňuje prístup k informáciám, ktoré rozširujú naše vedomosti prostredníctvom kníh a časopisov, ako aj iných publikácií o odbore lekárstva a zdravotníctva. Umožňuje a uľahčuje vedeckú a odbornú prácu, ktorú rozvíja a jej výsledky uplatňujeme v prospech ľudí, pacientov.

Vytvorenie knižníc bolo zásluhou mnohých významných a vzdelaných osobností, ktorí vedeli a uvedomovali si potrebu knižnice, ktorá by zhromažďovala odbornú literatúru. Jej význam ocenia zdravotníci na všetkých úrovniach pri pregraduálnom aj postgraduálnom vzdelávaní. Výskum v danej oblasti napreduje v dnešnom svete veľmi rýchlo a práve na nás zdravotníkov sú kladené vysoké nároky na ich poznanie. Neexistuje snád' žiadny iný odbor, v ktorom by boli nároky na doplnenie vedomostí pri zvyšovaní vzdelania také vysoké, ako v zdravotníctve.

Knižnice slúžia aj verejnosti, ktorá v dnešnom chápaní starostlivosti o svoje zdravie musí byť vzdelaná a informovaná o tom, ako si zachovať zdravie. Podporujeme myšlienku inovácie knižníc. Pri plánovaní nákladov spojených so zdravotnou starostlivosťou by sa malo myslieť aj na vyčlenenie finančných prostriedkov na nákup nových kníh a odborných periodík. Aj napriek ťažkej finančnej situácii, v akej sa nachádza naše zdravotníctvo, by sa mali nájsť prostriedky na ich zmodernizovanie v rámci informačných technológií. Veríme, že takto uvažuje veľa ľudí a spoločne nájdú spôsob, ako zachovať tento „stánok vedomostí“.

Používatelia lekárskej knižnice Fakultnej nemocnice v Nitre z radov lekárov si z ponúkaných služieb najviac cenia poskytovanie rýchlych rešerší z odborných databáz, medziknižničnú výpožičnú

službu (MVS) a rýchlu informačnú obsahovú službu (RIOS), ako aj možnosť prístupu k zahraničným odborným publikáciám. Prípadným zrušením knižnice (k čomu pevne dúfame, že nedôjde) by používatelia týchto služieb boli nútení využívať služby knižníc v Bratislave.

Používatelia z radov študentov kvitujú dobrý výber odbornej literatúry v porovnaní s ostatnými fakultami, odborné konzultácie a pomoc pracovníčky lekárskej knižnice ako aj kvalitnú štruktúru odborných periodík.

Respondenti Dotazníkového prieskumu o význame a potrebe lekárskej knižnice, ktorý realizovala lekárska knižnica Nemocnice s poliklinikou v Žiline, na otázku: potreba využívať služby lekárskej knižnice pri plnení mojich informačných potrieb a požiadaviek pri štúdiu, kvalifikačných prácach a ďalšom vzdelávaní jednoznačne odpovedali: áno.

Je nesporné, že transformácia zdravotníctva podstatne „prispela“ k zmene štruktúry lekárskejších knižníc ako aj k ich rušeniu. Ostáva nám len dúfať, že Úprava MZ SR, ktorá zastavuje transformáciu zdravotníckych zariadení od 30. decembra bude mať kladný dosah i na sieť lekárskejších knižníc v Slovenskej republike.

Je aj v záujme pracovníkov lekárskejších knižníc, aby pri prípadných negatívnych náznakoch zo strany zriaďovateľov (rušenie knižnice, resp. iné závažné problémy) sa vždy včas obrátili na Slovenskú lekársku knižnicu, ktorá poskytne potrebné informácie, resp. sa vynasnaží o riešenie daných problémov. Upozorňujeme pracovníkov lekárskejších knižníc na vydanú metodickú príručku č. 1/08 ***Ako správne postupovať pri založení a zrušení knižnice***, NCZI SILK, 2008. 59 s., ktorá v zmysle platných zákonov a smerníc obsahuje podrobné pokyny pri založení, resp. rušení lekárskejších knižníc.

BIBLIOGRAFIE VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTÍ SLOVENSKEJ MEDICÍNY

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave sa chce systematickejšie venovať získavaniu a uchovávaniu informácií a dokumentov o významných osobnostiach slovenskej medicíny. Za týmto účelom začala budovať špeciálny fond – personálne bibliografie o významných osobnostiach slovenskej medicíny.

V bulletine InfoMedLib sú pravidelne uverejňované príspevky o slovenských lekároch, ktorí sa významnou mierou zapísali do histórie medicíny a ovplyvnili jej vývoj.

Začiatkom tohto roka Slovenská lekárska knižnica uverejnila na knižničnom a informačnom portáli pre teóriu a prax InfoLib výzvu adresovanú knihovníckej verejnosti na Slovensku, ktorou požiadala pracovníkov knižníc o darovanie už vypracovaných ale aj plánovaných bibliografických prác venovaných významným osobnostiam slovenskej medicíny.

Výzva na portáli nezostala bez odozvy, prvé bibliografie (i skôr vydané) už Slovenská lekárska knižnica obdržala a i touto cestou by sme chceli srdečne poďakovať knižniciam, ktoré personálne bibliografie pre SILK darovali:

Trbečská knižnica Topolčany
Kysucká knižnica Čadca

Kysucká knižnica Čadca

Žilinská knižnica
Žilinská knižnica

Eugen Gressner 1907 - 1998
Ivan Hálek 115.výročie
narodenia

Karol Brančík, prírodovedec
a lekár

Ivan Hálek 1872 – 1945
Spomienka na Dušana
Makovického, zborník

Zároveň prosíme aj pracovníkov lekárskejších knižníc o prípadnú spoluprácu pri budovaní fondu špeciálneho fondu – personálnych bibliografií významných osobností slovenskej medicíny.

SLOVENSKÉ LEKÁRSKE PERIODIKÁ - AKTUALIZÁCIA

RNDr. Bela Štalmašeková, Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

Radi by sme vás informovali o nových slovenských periodikách z oblasti medicíny a príbuzných vedných odborov, ktoré začali vychádzať v roku 2007, resp. 2008.

DERMATOLÓGIA PRE PRAX (nový titul od roku 2007)

Vydáva: Solen, <http://www.solen.sk>

Periodicita: 4x ročne

ISSN 1337-1746

SILK signatúra: **C 3084**

OTORINOLARYNGOLÓGIA A CHIRURGIA HLAVY A KRKU (nový titul od roku 2007)

Časopis vydávaný v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre otolaryngológiu a chirurgiu hlavy a krku

Vydáva: Samedí, <http://www.samedi.sk>

Periodicita: 3x ročne

ISSN 1337-2181

SILK signatúra: **C 3081**

PALIATÍVNA MEDICÍNA A LIEČBA BOLESTI (nový titul od roku 2008)

Vydáva: Solen, <http://www.solen.sk>

Periodicita: 3x ročne

ISSN 1337-6896

SILK signatúra: **C 3089**

PRACTICUS (nový titul v roku 2007)

Odborný časopis lekárov 1. kontaktu

Elektronická verzia na adrese <http://www.practicus.sk>

Vydáva: Practicus s.r.o.

Periodicita: 2x ročne

ISSN zatiaľ nepridelené

SILK signatúra: **C 3090**

Poznámka: vyšlo len č. 1 a 2, 2007, od č. 3 zmena názvu na Praktická medicína

PRAKTICKÁ MEDICÍNA (nový titul od roku 2007)

Odborný časopis lekárov 1. kontaktu

Elektronická verzia na adrese <http://www.praktickamedicina.sk>

Vydáva: Practicus s.r.o.

Periodicita: 6x ročne

ISSN zatiaľ nepridelené

SILK signatúra : **C 3090**

UROLOGIA PRE PRAX (nový titul od roku 2007)

Vydáva: Solen, <http://www.solen.sk>

Periodicita: 6x ročne

ISSN 1337-107X

SILK signatúra: **C 3078**

ÚRAZOVÁ A INTENZÍVNA MEDICÍNA (nový titul od roku 2006)

Vydáva: Dominant Nitra, Ďumbierska 43, 949 01 Nitra (od c. 2/2007)

<http://www.ssaim.sk>

Periodicita: 2x ročne

ISSN 1337-0820

SILK signatúra : **C 3091**

V roku 2007 prestali z rôznych dôvodov (napr. finančných) vychádzať nasledujúce tituly slovenských časopisov:

EUROREHAB

Posledné vydané č. 3-4, roč. 16, 2006

CHOROBY HLAVY A KRKU

Posledné vydané č. 3-4, roč. 15, 2006

Od roku 2007 začali v zahraničí vychádzať nasledujúce slovenské časopisy pôvodne vydávané na Slovensku:

BIOLOGIA - od roku 2007 je plný text časopisu prístupný pre členov konzorcia Springer na stránke www.springerlink.com

HELMINTHOLOGIA - od roku 2007 je plný text časopisu prístupný pre členov konzorcia Springer na stránke www.springerlink.com

ČESKÉ LEKÁRSKE PERIODIKÁ - AKTUALIZÁCIA

Zároveň vás chceme upozorniť na zlúčenie 2 českých časopisov:

SESTRA V DIABETOLOGII - v roku 2008 bude vychádzať ako súčasť časopisu KAZUISTIKY V DIABETOLOGII, C 3063 (vo forme nesamostatnej prílohy s vlastným ISSN, stránkovaním a číslovaním ročníkov).

PREDSTAVUJEME VÁM členov redakčnej rady

Redakčná rada bulletinu InfoMedLib pracuje v zložení siedmych členov, ktorí pracujú v lekárskech knižniciach zdravotníckych zariadení.

Poslaním a úlohou členov redakčnej rady je pripravovať obsahovo kvalitný informačný bulletin, ktorý by mal byť nápomocný pracovníkom lekárskech knižníc. Na stránkach nášho bulletinu Vám postupne predstavíme jednotlivých členov redakčnej rady, ktorí sa podieľajú na jeho príprave a zostavovaní.

Mgr. MARIE SRŠŇOVÁ

Lekárska knižnica, Regionálny úrad verejného zdravotníctva
V Banskej Bystrici

Po ukončení vysokoškolského štúdia na Katedre vedeckých informácií a knihovníctva Univerzity Karlovy v Prahe som pracovala niekoľko rokov v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici. V roku 1995 som nastúpila do osamostatneného špecializovaného štátneho zdravotného ústavu (dnes RÚVZ), kde som sa stala prvým profesionálnym knihovníkom novozaloženej odbornej knižnice. Od počiatku činnosti som vyvíjala úsilie na zavedenie všetkých štandardných knižnično-informačných činností a využívanie moderných informačných technológií, rozvinutie

komunikácie s používateľmi, otvorenie knižnice externým používateľom a zapájanie do medziknižničnej spolupráce na rôznych úrovniach. Okrem výkonu bežných knihovníckych činností sa podieľam na informačnom zabezpečení medzinárodných projektových úloh koordinovaných úradom, činnosti štyroch hlavných odborníkov a niekoľkých národných referenčných centier na pôde RÚVZ. V roku 2006 som bola zvolená za členku výboru KP SSK. V redakčnej rade bulletinu lekárske knižnice pracujem od roku 1997. Aj túto svoju činnosť som sa snažila vždy robiť aktívne. Zúčastňovala som sa diskusií o všetkých otázkach súvisiacich s jeho vydávaním a v rámci možností prispievala aj vlastnými príspevkami.

Hodnotiť úroveň bulletinu prislúcha jeho čitateľom. Za seba chcem však vyjadriť potešenie nad skutočnosťou, že najmä v posledných ročníkoch sa podarilo zrealizovať mnohé aj z mojich návrhov a pripomienok k obsahu alebo metodike tvorby bulletinu, ktoré som podávala už od začiatku môjho pôsobenia v redakčnej rade. Spoločným úsilím redakčnej rady sa dospelo k zrejmému posunu v obsahu bulletinu. Zaznamenávame ho najmä smerom k priblíženiu činnosti lekárske knižnice v regiónoch Slovenska (rubriky Príspevky zo siete lekárske knižnice a Jubileá pracovníkov knižnice), k snahe prispieť k väčšej informovanosti knihovníkov lekárske knižnice o dianí v rôznych oblastiach slovenského knihovníctva (rubriky Z odbornej tlače, a Aktuality) a prispievať k zvyšovaniu ich odbornej úrovne (rubriky Z odbornej tlače, Terminologické okienko, Prílohy).

Moje pôvodné predstavy o podobe bulletinu siete lekárske knižnice boli samozrejme na začiatku oveľa smelšie. Domnievam sa však, že v zložitej situácii lekárske knižnice po roku 1989, je možné oceniť i ten prostý fakt, že tento bulletin neprestal vychádzať. Navyše sa vysporiadava so všeobecným problémom získavania príspevkov. Úlohu periodika tohto zamerania pracujúceho v skromných podmienkach vidím v tom, že by malo riešiť aktuálne problémy a to na úrovni, ktorá odráža úroveň a situáciu svojich adresátov. Rada príjmem podnety, pripomienky a príspevky od našich čitateľov, aby sme sa tomuto cieľu v práci redakčnej rady v budúcnosti čo najviac priblížili.

NEZABÚDAJME NA ZÁLOHOVANIE DÁT

Bc. Lubica Korgová, Fakultná nemocnica v Nitre

V tomto príspevku sa snažíme upozorniť na nevyhnutnosť neustáleho kontrolovania zálohy dát dokumentov skatalogizovaných počítačovým systémom.

Najčastejšie v našich podmienkach "malých" knižníc pri katalogizovaní dokumentov počítačovým softvérom a nezáleží na type softvéru, zálohujeme dáta na serveri. Pripomínam, aby sme nezabúdali kontrolovať kapacitu servera. Môže sa stať, ako sa stalo u nás, že nahrávame dáta a v dobrej viere, že sa ukladajú aj na sever, pokračujeme v práci. Ale nevieme, že počítačovní technici server naplnili inými dátami a pre nedostatok kapacity servera sa naše dáta už neukladajú. A pri následnom odcudzení celej počítačovej zostavy môžeme prekopírovať iba časť zo zálohovaných dát. Následne nás čaká náročná práca retrokatalogizovania, ktorú komplikuje aj skutočnosť, že množstvo kníh je už rozpožičaných medzi čitateľmi. V súčasnosti čakáme na nový server, kde budeme zálohovať dáta, teraz ich zálohujeme na iný počítač a po dohode s vedúcim centra informatiky sme poverili jedného informatika kontrolou kapacity zálohového počítača.

Ďalšou možnosťou zálohovania dát je využívanie služby vzdialeného servera, ktorú poskytujú firmy dodávajúce softvérové vybavenie (napr. Advanced Rapid Library firmy Cosmotron). V tomto prípade nám sa o všetku údržbu a zálohovanie dát stará firma.

Alebo pri menšom objeme dát môžeme využiť ich zálohovanie na elektronický nosič. Ak by sa aj niečo stalo s počítačom alebo

softvérom, na elektronickom nosiči je záloha. Aj keď sa stratia dáta od posledného zálohovania, je to strata, ale nie katastrofa. Pripomíname, nespoliehajte sa na iných, sami vo vlastnom záujme často kontrolujte zálohované dáta.

Radi privítame vaše skúsenosti, nápady a možnosti zálohovania dát vo vašich knižniciach.

INFORMUJME SA NAVZÁJOM

Bc. Ľubica Korgová, Fakultná nemocnica v Nitre

Redakčná rada bulletinu InfoMedLib ponúka na svojich stránkach možnosť informovať ostatných čitateľov o akciách, na ktorých ste sa zúčastnili, krátkou správou, zhodnotením akcie.

Vzhľadom k tomu, že knižnice organizujú rôzne vzdelávacie podujatia, na všetkých sa nemôžeme zúčastniť, ale poznatky získané na týchto akciách sú vždy zaujímavé a podnetné pre našu prácu. Z toho dôvodu redakcia v novej rubrike ponúka možnosť informovania aj ostatných čitateľov so získanými poznatkami, dojmami, zhodnotením akcie, pripomienkami.

Neočakávame vedecké elaboráty, skôr laické pohľady na témy prednášok, zhodnotenie akcie, stručné príspevky.

Prosíme, nájdite si čas, napíšte pár riadkov, aby sme všetci boli informovaní, čo sa v našej oblasti mení, čo sa od nás vyžaduje a ako môžeme skvalitniť naše služby a spoluprácu všetkých knižníc v prospech nás a našich používateľov.

ČINNOSŤ LEKÁRSKEJ KNIŽNICE FNsP F. D. ROOSEVELTA V BANSKEJ BYSTRICI V ROKU 2007

PhDr. Viera Kiková, Lekárska knižnica FNsP F. D.
Roosevelta v Banskej Bystrici

Rok 2007 bol v činnosti Lekárskej knižnice FNsP F. D. Roosvelta konečne radostnejším aj napriek tomu, že knihovníčky mali neskutočné kvantum práce, čo niekedy hraničilo s ich fyzickými možnosťami.

Po dvoch rokoch, ktoré pre sieť lekárskech knižníc boli obdobím temna vzhľadom na reformu zdravotníctva ministra Zajaca, sa knižničná obloha predsa len trochu vyjasnila a aj naša knižnica mohla začať s nápravou škôd, ktoré boli napáchané v mene „znižovania nákladov“ a rušenia tzv. „neefektívnych zložiek“. Rozumný človek 21. storočia, ktorý neustále počúva o informačnej spoločnosti a znalostnej ekonomike, ostáva v nemom úžase, keď sa dozvedá, že odborné knižnice sú zbytočné, „všetko je na webe“ (len či naozaj...), knižky si má každý kupovať sám, (ako keby činnosť knižnice stála a padala len na nákupe a požičiavaní kníh...). Neodborné až diletantské argumenty, ktoré však zasiahli do siete našich knižníc surovým spôsobom, výsledkom čoho bolo zrušenie mnohých lekárskech knižníc, odchod profesionálnych knihovníkov a vrcholom bolo, že samostatný a zvrchovaný štát si zrušil Národnú lekársku knižnicu. Výsledkom je veľké oklieštenie fondov odbornej literatúry a zároveň nápor požiadaviek na lekárske knižnice, ktorým sa podarilo prežiť. Zúfanci zo zdravotníckych zariadení, ktorí sa chystali na atestácie a certifikácie, sestry študujúce na vysokých školách a všetci ostatní študujúci ostali zrazu „visieť“ a nám sa denne hlásili osobne či telefonicky s prosbami o pomoc. Samozrejme, snažili sme sa vyhovieť, ale nápor začal byť neúmerňný – už len fondy nepostačovali pokryť záujem – a to sme boli na začiatku roku práve po období rokov, keď sa nám do fondu podarilo len sem tam niečo doplniť.

Našťastie koncom roka 2006 došlo v našej nemocnici k zmene na poste riaditeľa nemocnice. Ním sa stal MUDr. Ján Šulaj,

PhD, ktorý chápe poslanie a činnosť odbornej knižnice ako integrálnej súčasť fakultnej nemocnice, ktorá zabezpečuje postgraduálnu výchovu. V roku 2007 bol vypracovaný nový Organizačný poriadok FNŠP F.D.Roosevelta, v rámci ktorého patrí Lekárska knižnica pod námestníka pre LPS pre vzdelávanie, liečebnú výživu a stravovanie. Námestník pre LPS pre vzdelávanie LV a S má na starosti aj kontakty so SZU. Lekárskej knižnici sa podarilo v uplynulom roku doplniť a zalátať diery vo fonde monografickej odbornej slovenskej aj českej literatúry, knižnica po rokoch odoberala v printovej forme Lancet a New England Journal of Medicine. Naplno bežala rešeršná činnosť a zaviedli sme službu opráv zoznamov bibliografických odkazov do kvalifikačných prác. V auguste 2007 sme zasa jedenkrát vo svojej histórii museli IHNEĎ presťahovať sklad periodík (z pavilónu DFNSP) do priestorov administratívnej budovy nemocnice do suterénu. Priestory sú vyhovujúce, sklad je suchý a čistý, periodiká prešli revíziou, boli nanovo uložené, do skladu máme blízko, nemusíme behať cez areál nemocnice.

Vlani nás navštívilo 4621 čitateľov a podľa ohlasov usudzujeme, že drvivá väčšina z nich bola naozaj spokojná, čo nás nesmierne teší. S miernym optimizmom pozeráme do budúcnosti a keďže svoju prácu máme naozaj rady, tešíme sa na ďalších čitateľov, na nové pekné monografie a periodiká, na zaujímavé rešeršné požiadavky. Máme len dve prania: aby sme boli zdravé a ľudia si uvedomili bohatstvo ukryté v knižniciach, ctili si ho, vážili a najmä využívali.

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

prof. MUDr. JOZEF ČERNÁČEK, DrSc.

11. 4. 1909 – 6. 5. 2006

Akademik prof. MUDr. Jozef Černáček, DrSc., jeden z najvýznamnejších predstaviteľov slovenskej medicíny bol zakladateľom slovenskej neurológie a klinického elektrofyziologického výskumu na SAV, ktorý priniesol vynikajúce výsledky medzinárodného významu.

Narodil sa 11. 4. 1909 v Novom Meste n/Váhom. Študoval na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Po niekoľkoročnom pôsobení na pražskej Neurologickej klinike Karlovej univerzity bol v roku 1939 preložený na Slovensko. Počas vojny pôsobil ako asistent na Neuropsychiatrickej klinike UK v Bratislave. Po potlačení Slovenského národného povstania tam ukrýval a liečil niekoľkých účastníkov partizánskeho odboja. V roku 1947 bol menovaný za profesora neurológie, krátko na to sa stal

prednostom kliniky. Po rozdelení kliniky v roku 1950 sa stal prednostom Neurologickej kliniky, ktorú viedol 26 rokov.

Profesor Černáček bol obrovským prínosom pre rozvoj neurológie na Slovensku. Jeho *Neurologická propedeutika* bola základom výučby slovenských i českých poslucháčov medicíny i lekárov pripravujúcich sa na ďalšie vzdelávanie v oblasti neurológie. Dal základ novým trendom v oblasti diagnostiky a liečby odboru neurológie. Bol prvým slovenským vedcom, ktorý skúmal fyziológiu a choroby mozgu. Ako profesor na lekárskej fakulte vychoval niekoľko generácií lekárov, pod jeho vedením začínali významní slovenskí neurológovia, vrátane profesorov Traubnera, Cigánka, Bartku, Varsíka a ďalších odborníkov a vedcov uznávaných aj v zahraničí.

Profesor Jozef Černáček bol nesmierne húževnatým vedcom s bohatou publikačnou aktivitou. Jeho vedecké práce v problematike párovej činnosti mozgových hemisfér získali široký medzinárodný ohlas. Poslednú vedeckú prácu publikoval vo veku 85 rokov. Bol autorom a spoluautorom viacerých medicínskych učebníc, z ktorých sa niektoré využívajú i dnes.

Dlhoročné odborné znalosti prezentoval na prednáškach na Slovensku i v zahraničí vo viacerých európskych mestách, v USA a na Blízkom východe.

Medzinárodné uznanie jeho vedeckej práce potvrdzuje členstvo v mnohých vedeckých spoločnostiach. Bol členom Americkej asociácie pre rozvoj vedy, neurologických spoločností v Rakúsku a Holandsku, čestným členom francúzskej a poľskej neurologickej spoločnosti, prezidentom Medzinárodnej spoločnosti pre posturografiú a viceprezidentom Svetovej federácie neurologických vied. Dvakrát bol zvolený za prezidenta Československej neurologickej spoločnosti.

Od roku 1953 bol členom korešpondentom a od roku 1964 akademikom Slovenskej akadémie vied.

Profesor Černáček bol nositeľom viacerých vedeckých i štátnych vyznamenaní, Zlatej medaily J. E. Purkyně, Radu práce, Zlatej medaily UK. V roku 2004 bol za mimoriadne významné zásluhy v oblasti neurológie a šírenia dobrého mena Slovenska v zahraničí vyznamenaný Radom Ľudovíta Štúra 1. triedy.

Profesor Černáček prežil veľmi plodný a aktívny život, ktorý až do posledných chvíľ bol naplnený láskou k svojmu medicínskemu povolaniu, rodine, manželke k svojim dvom deťom a štyrom vnúčatám.

Napriek početným zdravotným handicapom, zrakovým, sluchovým a pohybovým, do poslednej chvíle vlastnil skvelé mentálne kvality, do posledných chvíľ bol čulý, aktívne sledoval vedecký i liečebno-preventívny život v oblasti neurológie. Slovenská i česká neurologická odborná komunita ho nosí v srdci pre jeho skvelé ľudské kvality, obrovské odborné vedomosti a intelektuálnu úroveň.

[K problematike neurodegeneratívnych ochorení](#)

prof. MUDr. Pavel Varsik, DrSc., prof. MUDr. Jozef Černáček, DrSc.,
MUDr. Zoltán Goldenberg, prof. MUDr. Pavol Traubner, Ph.D.
I. neurologická klinika FN a LF UK Bratislava

In.:

<http://www.24hod.sk>

<http://spravy.pravda.sk>

<http://phobos.ulib.sk>

<http://www.infolib.sk>

<http://www.sav.sk>

Neurologická prax, 2007. č. 3 s. 174

Kloučková, Zdena: Nové souvislosti v mimoškolním vzdělávání knihovníků

In: Čtenář, 60, 2008. č. 1 s. 3

Celoživotné vzdelávanie knihovníkov prechádza v poslednej dobe radikálnymi zmenami. Stále častejšie sa nehovorí len o znalostiach a pracovných zručnostiach, ale i o kompetenciách ako o troch základných úrovniach vo vzdelávaní.

Ponuka aktuálnych seminárov, konferencií a ďalších vzdelávacích akcií je zabezpečovaná na webovej stránke www.stk.cz/Akce.

Bartl, Zdeněk: Národní autority – pomůcka pro knihovny i ostatní paměťové instituce

In: Čtenář, 60, 2008. č. 4 s. 111

Súbory národných autorít, ktoré buduje Národná knižnica ČR (Národní knihovna ČR), už desať rokov uľahčuje katalogizáciu fondov pracovníkom knižníc. Budovanie súboru národných autorít je permanentný a vlastne nikdy sa nekončiaci proces, ktorý by bol bez aktívnej spolupráce ostatných českých knižníc osamotený.

Weisenbacher, Peter: Web 2.0 → Knižnica 2.0 ?

In: *ItLib*, 12, 2008. č. 1. s. 4.

Čo predstavuje web 2.0 – revolúciu alebo ďalšiu bublinu? Kedy a ako prišiel, ako ho definujeme? Čo vieme o webe 2.0 a aké sú skutočné jeho vlastnosti ? Aké zmeny prináša knižniciam a aké sú najpopulárnejšie aplikácie a typické príklady zavádzania služieb web 2.0 do knižnice a ďalšie aplikácie v praxi ? – na všetky tieto otázky odpovedá autor vo svojom príspevku.

Majerová, Jarmila: Katalogizácia v knižnici 2.0

In: *ItLib*, 12, 2008. č. 1. s. 29.

Príspevok prináša základné tézy o katalogizácii v prostrední knižnice 2.0, ktoré sa môžu stať východiskom pre širšiu diskusiu odborníkov,

ale aj verejnosti, ktorá v budúcnosti čoraz aktívnejšie zasiahne do diania knižníc.

Katuščák, Dušan: Príspevok k formovaniu stratégie digitalizácie na Slovensku

In: Knižnica, 9, 2008. č. 1. s. 3.

Stratégia digitalizácie na Slovensku vytvára predpoklady na zapojenie slovenských inštitúcií a systémov do európskych projektov digitalizácie. Integrácia na európskej úrovni je však možná len vtedy, keď sa dosiahne faktická koncepcná a odborná integrácia na národnej úrovni v rámci Slovenskej republiky.

Zendulková, Danica: Projekt Európsky knihovník v CVTI SR

In: Knižnica, 9, 2008. č. 2. s. 29.

Európsky sociálny fond je európskym finančným nástrojom, ktorý podporuje vytváranie nových a lepších pracovných miest, rozvoj ľudských zdrojov, zvyšovanie kvality a produktivity práce. Projekt zameraný na vzdelávanie pracovníkov s využitím finančnej podpory Európskeho sociálneho fondu vznikol v CVTI SR a po schválení bol dotovaný sumou 4 183 844,- Sk.

Šušol, Jaroslav: Znalosť cudzích jazykov ako faktor informačného správania

In: Knižnica, 9, 2008. č. 2. s. 29.

Informačné správanie je komplex prejavov ľudského správania vo vzťahu k informačným zdrojom a kanálom vrátane aktívneho i pasívneho vyhľadávania informácií. Cieľom tohto príspevku je prezentovať výsledky čiastkovej analýzy prieskumu používateľov knižníc, ktorý bol orientovaný na preferencie pri využívaní elektronických informačných zdrojov.

Džuganová, Daniela: Informačná výchova versus informačné vzdelávanie na vysokých školách

In: Knižnica, 9, 2008. č. 4. s. 10.

Inštitúciami, ktoré prešli zásadnými zmenami a majú prístup k moderným informačným a komunikačným technológiám, sú

nesporne vysoké školy a akademické knižnice. Akademické knižnice sa stávajú knižnično-informačnými pracoviskami v akademickom prostredí, ktoré sú vybavené najmodernejšou výpočtovou, komunikačnou a reprografickou technikou, majú prístup na internet a poskytujú klasické, ale najmä moderné elektronické / digitálne knižnično – informačné služby.

Grešková, Mirka - Weisenbacher, Peter: Nová paradigma využívania a spracovania informácií

In: Knižnica, 9, 2008. č. 4. s. 48.

Predstavy a koncepcie novej paradigmy využívania a spracovania informácií boli prezentované v rámci blokov prednášok na sympóziu, ktoré dňa 21. novembra 2007 zorganizovala KKIV FFUK v spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave. Prezentácie desiatich autorov boli pretkané pútavými komentármi a dvoma panelovými diskusiami.

Laluhová, Katarína: Centrum VTI SR na prahu 3. tisícročia

In: Knižnica, 9, 2008. č. 4. s. 51.

V januári t. r. sa Centrum VTI SR presídlilo do novej budovy na Lamačskej ceste 8/A v Bratislave. Nové, moderné priestory, vybavenie jednotlivých miestností i technické zabezpečenie umožňujú naplno rozvíjať všetky činnosti, ktorými sa táto inštitúcia zaoberá.

Cuřínová, Ludmila: Historické lekárske nástroje a pomůcky

In: Lékařská knihovna, 13. 2008. č. 1 s. 2

Národní lékařská knihovna (Národní lékařská knihovna), resp. jej Zdravotnícké múzeum sa v spolupráci Karlovou univerzitou podieľali na organizovaní výstavy Historické lekárske nástroje a pomůcky. Výstava sa konala z príležitosti 660. výročia vydania zakladacej listiny Karlovej univerzity a jej lekárskej fakulty.

JUBILEÁ PRACOVNÍKOV KNIŽNÍC

Ďakujeme touto cestou za doteraz vykonanú prácu pracovníčkam lekárskejších knižníc zdravotníckych zariadení, ktoré v tomto roku dovŕšili významné pracovné a životné jubileá.

30 ročné pracovné jubileum

♣ **Ing. Eva Kopalová**
Lekárska knižnica NsP v Žiline

Pri svojom 30 ročnom výročí pracovného jubilea spomína Ing. Eva Kopalová:

„Po skončení vysokoškolského štúdia som v júni 1978 nastúpila do lekárskej knižnice Nemocnice s poliklinikou v Žiline. Po celý čas som sa venovala od kvalifikovanej odbornej činnosti až po nosenie pošty všetkému, čo súviselo s poskytovaním služieb v odbornej knižnici. Neľutujem. Spokojnosť prišla vždy s vetou „bez vašej pomoci by som tú prácu nespravil“. Lekári a sestry sú dobrí ľudia, ich povolanie je poslaním a po tridsiatich rokoch, napriek problémom, ktoré všetci denne riešime, alebo by sme chceli a nemôžeme, som rada, že som tu pracovala. Vždy som sa snažila o to, aby ľudia k nám chodili radi a my aby sme tu boli pre nich.

Ďakujem i touto cestou všetkým kolegyniam z lekárskejších knižníc za spoluprácu a pomoc a želám si, aby lekárske knižnice i naďalej prosperovali a aby naši čitatelia boli s našimi službami spokojní.“

♣ **Zita Ďurčíková**
Lekárska knižnica NsP v Lučenci

Po ukončení štúdia na Strednej knihovníckej škole, v roku 1978 začala pracovať v lekárskej knižnici kde pôsobila do roku 1983. V časovom období do jej druhého nástupu do knižnice v roku 1994

vykonávala rôzne agendy v NsP. V rokoch 1994 – 2004 sa pod jej vedením naplno aktivizovala činnosť knižnice, podľa jej vyjadrenia to bolo *najlepšie obdobie činnosti lekárskej knižnice*. I napriek reštriktívnym opatreniam, presťahovaniu knižnice do menších priestorov, pridelením ďalšej agendy archivníctva a registratúrneho strediska po roku 2004, sa p. Ďurčíková maximálne snaží o zabezpečenie chodu knižnice a požiadaviek svojich používateľov.

25 ročné pracovné jubileum

♣ Eva Vrbjarová

Lekárska knižnica NsP sv. Barbory v Rožňave

V lekárskej knižnici pôsobí od roku 1983, od roku 1999 ako jediná pracovníčka knižnice zabezpečuje všetky činnosti súvisiace s prevádzkou knižnice, ako aj úlohy vyplývajúce z funkcie vedúcej knižnice. Svojimi dlhoročnými odbornými skúsenosťami sa vo veľkej miere podieľala a stále podieľa na vzdelávaní lekárov a zdravotníckych pracovníkov.

20 ročné pracovné jubileum

♣ PhDr. Marta Žilová

NCZI - Slovenská lekárska knižnica Bratislava

Odborné knihovnícke vzdelanie získala štúdiom na Strednej knihovníckej škole v Bratislave a Filozofickej fakulte UK. V roku 1986 po úspešnom zvládnutí rigorózneho skúšky získala doktorát z filozofie.

V Slovenskej lekárskej knižnici pôsobila od roku 1988 vo funkcii vedúcej odboru knižnično – informačných služieb a v rokoch 1992 - 2006 ako riaditeľka knižnice. V súčasnej dobe vykonáva funkciu vedúcej odboru SILK.

Za uplynulých 20 rokov získala PhDr. Marta Žilová cenné odborné poznatky v oblasti knižničnej práce, ale i skúsenosti v oblasti riadenia, automatizácie a internetizácie, zavádzania moderných informačných technológií, koordinácie lekárskech knižníc v SR a v posledných rokoch i v oblasti manažmentu, právnych záležitostí, správcovskech povinností súvisiacich s pridelením budovy do správy knižnice atď.

Snáď najťažšie bolo pre PhDr. Martu Žilovú obdobie od roku 2005, kedy bývalý minister zdravotníctva okrem toho, že spochybnil význam a existenciu Slovenskej lekárskej knižnice, takmer po 55 ročnej činnosti, rozhodol o jej zrušení. Len silná osobnosť mohla zvládnuť tento nátlak, boj a úsilie o zachovanie činnosti Slovenskej lekárskej knižnice. PhDr. Marta Žilová tento boj zvládla a vyhrala a Slovenská lekárska knižnica môže tak pokračovať vo svojej knižnično – informačnej vzdelávacej činnosti i keď v trochu zmenených podmienkach.

Vďaka dlhoročným organizačným a manažérskym schopnostiam, PhDr. Marta Žilová presadzuje záujmy a potreby knižnice.

Svoje dlhoročné odborné poznatky aktívne prezentuje i v rámci publikačnej a prednáškovej činnosti. Aktivity PhDr. Marty Žilovej siahali a stále pretrvávajú i v mimopracovnej činnosti. Bola aktívna v správnej rade Slovenskej asociácie knižníc, v predstavenstve Spolku slovenskech knihovníkov, je členkou Ústrednej knižničnej rady SR, Koordinačnej rady súborného katalógu SR, redakčnej rady časopisu Všeobecná angiológia a Pro Scientie.

Vykonáva funkciu podpredsedníčky občianskeho združenia MEDLIB, ktoré už piaty rok vyvíja svoju činnosť pri Slovenskej lekárskej knižnici.

♣ **Mgr. Beatrix Gundelová**

NCZI - Slovenská lekárska knižnica Bratislava

V Slovenskej lekárskej knižnici pracuje od roku 1988. Počas dvadsaťročného pôsobenia v Slovenskej lekárskej knižnici získala cenné odborné poznatky v oblasti akvizície domácej i zahraničnej monografickej literatúry. Jazykové znalosti (nemecký jazyk) výrazne využíva v oblasti medzinárodnej výmeny publikácií. Vo veľkej miere sa podieľa na propagácii slovenskej i zahraničnej biomedicínskej

literatúry formou organizovania predajných a prezentačných výstav. Ako vedúca oddelenia akvizície a spracovania fondov si zodpovedne plní úlohy vyplývajúce z činnosti oddelenia.

♣ **Marta Chabenová**

NCZI - Slovenská lekárska knižnica Bratislava

V Slovenskej lekárskej knižnici pracuje od roku 1988. Od začiatku svojho pôsobenia v knižnici sa venovala predovšetkým bibliografickému spracúvaniu špeciálnych dokumentov a od roku 1992 po zriadení Depozitnej knižnice SZO spracovávala a budovala fond dokumentov SZO. V roku 1994 začala budovať samostatnú citačnú databázu – CiBaMed. Za celé obdobie jej pôsobenia v knižnici sa vždy profesionálne zhostila pridelených úloh a priebežným vzdelávaním v oblasti menšej katalogizácie zvyšovala kvalitu svojej práce. V súčasnosti sa i naďalej podieľa na bibliografickom spracovaní všetkých dokumentov knižnice a na tvorbe národných medicínskych databáz – BMS (Bibliographia medica Slovaca), CiBaMed (citačná databáza medicíny), katalóg ako i národných medicínskych menných autorít.

♣ **Tamara Slivková**

NCZI - Slovenská lekárska knižnica Bratislava

V Slovenskej lekárskej knižnici pracuje od roku 1988. Pracovne bola zadelená na ekonomickom oddelení ako personalistka a sekretárka riaditeľky SILK. Vykonávala aj štatistickú agendu organizácie. Od roku 2006 okrem plnenia úloh na sekretariáte SILK vykonáva colnú agendu a čiastočne aj úlohy referátu metodiky a štatistických informácií. Má zodpovedný a svedomitý prístup k plneniu pracovných povinností.

♣ **Alena Hlobíková**

Lekárska knižnica NsP v Považskej Bystrici

V lekárskej knižnici pracuje nepretržite od roku 1988. V priebehu uplynulého obdobia svojim svedomitým prístupom k práci vybudovala z knižnice odborné knižnično – informačné centrum,

v rámci ktorého sa snažila a stále snaží o poskytovanie čo najkvalitnejších služieb zdravotníckym pracovníkom. Okrem poskytovania klasických služieb, zabezpečuje rešeršné služby, prostredníctvom internetu vyhľadáva články zo slovenských i zahraničných medicínskych databáz, poskytuje pomoc pri spracovávaní záverečných vysokoškolských prác podľa ISO noriem. V rámci svojho pracovného úväzku zabezpečuje aj agendu archívnictva a registratúrneho strediska.

15 ročné pracovné jubileum

♣ Ing. Irina Fialková

NCZI - Slovenská lekárska knižnica Bratislava

V Slovenskej lekárskej knižnici pracuje od roku 1993 ako odborný rešeršný pracovník. Znalosť profesionálnych rešeršných systémov, služieb svetových databázových centier, vysoko odborné a jazykové znalosti zúročila doteraz už v nespočetnom množstve vypracovaných odborných a citačných výstupov z odborných tematických rešerší pre používateľov. Výsledky jej náročnej odbornej práce sú s úprimnou vďakou oceňované vedeckými, odbornými pracovníkmi, používateľmi z oblasti medicíny a zdravotníctva. Spoľahlivosť, dôslednosť a vysoká odborná úroveň sú jej samozrejmyimi základnými pracovnými zručnosťami. Prezentať znalosti, ochota spolupracovať a vzdelávať používateľov i kolegov je jej príspevkom ku skvalitňovaniu činnosti knižnice.

10 ročné pracovné jubileum

♣ Jarmila Putalová

NCZI – Slovenská lekárska knižnica Bratislava

Medziknižničná výpožičná služba, MMVS a služba RIOS pre partnerské knižnice si vyžaduje znalosť, zručnosť a vytrvalosť dopracovať sa k splneniu požiadaviek používateľov. Tieto náročné

činnosti a služby knižnice už 10 rokov vykonáva Jarmila Putalová. Za práce a činnosti vykonávané v rámci medziknižničnej výpožičnej služby, s odbornými časopismi ako i v časopiseckej študovni patrí pani Putalovej poďakovanie za jej pracovitosť a svedomitú plnenie služobných povinností.

♣ **RNDr. Dagmar Škrovinová**
NCZI – Slovenská lekárska knižnica Bratislava

V Slovenskej lekárskej knižnici pracuje od roku 1998. Do roku 2007 vykonávala odborné činnosti zamerané na spracovávanie rešerší z databáz slovenských a zahraničných biomedicínskych časopisov ako aj na poskytovanie odborných konzultácií používateľom. Zameriavala sa aj na prieskum a analýzu informačných databáz na internete. Od roku 2008 indexuje a klasifikuje slovenské a české časopisy v systéme ARL. Má zodpovedný a svedomitý prístup k práci.

K významnému životnému jubileu srdečne blahozeláme:

♣ **Anne Domocovej**
Lekárska knižnica, NSP Brezno n. o.

♣ **Marte Weissovej**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

♣ **PhDr. Bernardíne Pribullovej**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

♣ **Helene Kausitzovej**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

♣ **Mgr. Eve Takáčovej**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

- ♣ **RNDr. Yvette Kováčovej**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave
- ♣ **Marte Chabenovej**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave
- ♣ **Oľge Harvánkovej**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave
- ♣ **RNDr. Márii Krekovej**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

ČO JE WEB 2.0

V ostatnom čase sa čoraz častejšie stretávame s termínom web 2.0. Bol spopularizovaný predovšetkým prvou web 2.0 konferenciou v roku 2004, ktorú organizovala spoločnosť O'Reilly Media. Už za rok a pol po konferencii sa podľa prieskumov odborníkov na termín web 2.0 nachádzalo vo vyhľadávачi Google 9,5 milióna citácií. Hoci na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že ide o novú verziu World Wide Webu, v skutočnosti tomu tak nie je. Ide iba o nový prístup využívania webu, kde chápeme web ako platformu s novými službami. Používatelia sú vďaka jednoduchým aplikáciám na internete doslova vťahovaní do virtuálneho sveta, kde nie je problém využívanie messengerov, písanie, úprava a spoluzdieľanie textových dokumentov, upravovanie fotografií a mnoho ďalších aplikácií bez nutnosti inštalácie softvéru do počítačov. Za najdôležitejšiu podstatu webu 2.0 chápeme prechod od izolovaných webových sídiel k prepojeným počítačovým platformám, pričom najdôležitejšou súčasťou je ľudský prvok, kde používatelia slobodne vytvárajú, distribuujú a využívajú obsah. Je pravda, a tvrdí to aj vynálezca WWW Tim Berners-Lee, že veľa technologických komponentov webu 2.0 existovalo aj v počiatkoch webu a že podobne to bolo aj s myšlienkou voľného šírenia a využívania informácií. V súvislosti s webom 2.0 vzniká množstvo nových služieb, ktoré sa už viac-menej využívajú aj v našich knižniciach a informačných strediskách. Príkladom môžu byť weblogy, wikipédie, folksonómie, podcasting, tvorba virtuálnych komúnít a sociálnych sietí a systémy ako Flickr, Del.icio.us, Facebook, My Space, Second Life, YouTube a pod. Ide o nový prístup k tvorbe a kategorizácii obsahu, kde je dominantným prvkom

samotný používateľ. Môžeme si položiť otázku, čo toto všetko znamená pre našu knižnično-informačnú komunitu? Ide predovšetkým o zmenu, ktorá sa dotýka rovnako knižnično-informačných pracovníkov aj manažérov, technikov, vydavateľov, používateľov, ale aj takých spoločností, ako sú napríklad Microsoft, IBM, Google a pod. Uvedená zmena však nepredstavuje zmenu v softvéri, zdrojoch, webových sídlach, ale predovšetkým zmenu v myslení a v našich postojoch a v našej ochote akceptovať zmeny. Web 2.0 nie je o technológii, ale je o tom, aby sme robili veci lepšie s ohľadom na našich používateľov, z ktorých potrieb vychádza. Preto treba zabudnúť na nálepku web 2.0, Library 2.0 a pod., ale treba sa usilovať uvedené nové služby zaviesť do našich knižníc v prospech používateľov. Ako už povedal známy knihovník Shiyali Ramamrita Ranganathan, knižnica je rastúci organizmus, a preto je potrebné, aby sa prispôbovala zmenám. Je pravda, že ešte stále veľa pracovníkov knižníc nemá dostatočné vedomosti o nových technológiách a službách a bariéry sú stále veľké. Preto sa treba inšpirovať aj takými iniciatívami, ako je napríklad Classroom20.com (<http://www.classroom20.com/>). Ide o sociálnu sieť združujúcu všetkých, ktorí sa zaujímajú o možnosti využitia nových technológií web 2.0 vo výchove a vzdelávaní. K ďalším významným projektom patrí iniciatíva Moving Libraries Forward to web 2.0 (<http://www.infopeople.org/training/web20/>) poskytujúca bezplatné kurzy záujemcom o nové aplikácie. Na uvedených webových sídlach je množstvo inšpirácií a nápadov, ktoré sa dajú využiť aj v našich podmienkach. Web 2.0 nevyžaduje nové investície, nové technológie, ale zmenu v myslení a postojoch nás všetkých. Ide predovšetkým o to, aby sme dokázali čo najefektívnejšie využiť a zúročiť nesmierne informačné bohatstvo internetu pre naše aj budúce generácie.

prof. PhDr. Soňa Makulová, PhD

In: *ITlib*, 12 2008. č. 1 s. 1

Uverejnené na základe súhlasu autorky príspevku a redakcie *ITlib*.

ASOCIÁCIA MAĎARSKÝCH LEKÁRSKÝCH KNIŽNÍC

Lekárske knižnice v Maďarskej republike sú všeobecne známe veľmi dobrou spoluprácou a vzájomnou súdržnosťou. Možno aj preto si pracovníci lekárske knižníc uvedomili nevyhnutnú potrebu založenia novej asociácie. Za účasti zástupcov 120 – tich knižníc bola 16. októbra 1996 založená Asociácia maďarských lekárske knižníc (ďalej „asociácia“), ako nevládna nezisková organizácia (Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége). V súčasnej dobe z počtu 180 lekárske knižníc vyvíja aktívnu činnosť 140 lekárske knižníc.

Poslanie a ciele asociácie sú zakotvené v Stanovách, ktoré v rámci oddielov I. až IX. vytyčujú základné pravidlá členstva, výročných zasadnutí, činnosti predsedníctva, revíznej komisie, voľby funkcionárov a záverečných ustanovení. Platnosť týchto stanov bola schválená na IV. Celoštátnej výročnej konferencii 21. novembra 2000.

Najvyšším riadiacim orgánom asociácie je celoštátna výročná konferencia, ktorú zvoľáva predsedníctvo raz do roka. Členov predsedníctva asociácie v počte sedem, vrátane predsedu volí výročná konferencia. Funkcionárov asociácie tajným hlasovaním volí celoštátna výročná konferencia na obdobie štyroch rokov.

Činnosť asociácie je zameraná hlavne na:

- koordináciu spolupráce členských knižníc,
- poskytovanie odbornej a metodickéj pomoci najmä pri spracovávaní fondov a vedení evidencií,
- organizovanie vzdelávacích podujatí pre používateľov,
- ďalšie vzdelávanie pracovníkov lekárske knižníc,
- poskytovanie informácií v oblasti najnovších informačných technológií a ich šírenie,
- výmenu publikácií a medziknižničnú výpožičnú službu medzi členskými knižnicami,

- edičnú činnosť členských knižníc, atď.

V súčasnom období je predsedníčkou Asociácie maďarských lekárske knižníc Dr. Vasas Lívia, PhD, riaditeľka Ústrednej knižnice Semmelweisovej univerzity v Budapešti, ktorá bola do tejto funkcie zvolená v roku 2003. Od jej zvolenia do funkcie sa výrazne dostali do povedomia odbornej knihovníckej verejnosti v Maďarsku, ale i v zahraničí aktivity realizované v oblasti ďalšieho vzdelávania pracovníkov lekárske knižníc, ako i lekárov a zdravotníckych pracovníkov. Z jej iniciatívy sa v roku 2004 po prvý raz konalo medzinárodné odborné podujatie Informatio Medicata 2004, ktorého cieľom bolo prezentovanie najnovších poznatkov a výsledkov vedecko – výskumnej činnosti v oblasti lekárske vied, ako aj informácie o knižnično – informačných službách.

S týmto cieľom a zameraním sa zorganizovali i ďalšie ročníky konferencií v rokoch 2005, 2006 a 2007, v rámci ktorých odznelo množstvo odborných prednášok nielen maďarske knižníkov, lekárov, zdravotníckych pracovníkov, ale i prednášateľov zo zahraničia. V roku 2007 sa na medzinárodnej konferencii Informatio Medicata 2007 prednáškou Dopad reformy zdravotníctva na lekárske knižnice v Slovenskej republike prezentovala aj Slovenská lekárska knižnica v Bratislave.

Asociácia maďarske lekárske knižníc prezentuje svoje aktivity a činnosť i na pravidelne organizovaných Putovných zasadnutiach Spolku maďarske knižníkov, ktoré sa každoročne konajú v inom regióne Maďarska.

Spracovala: Marta Weissová

BIOMEDICÍNSKA LITERATURA

**NÁSTROJ VZDELÁVANIA A RIEŠENIA
PROBLÉMOV V KLINICKEJ PRAXI**

MEDLIB
občianske združenie

*touto cestou ďakuje všetkým,
ktorí podporili výzvu OZ a venovali
2 % zo svojich daní
účelovo na nákup národnej produkcie biomedicínskej
literatúry
v celkovej finančnej čiastke vo výške*

45 053,- Sk

Informáciu o zakúpených publikáciách pre Slovenskú lekársku
knižnicu v Bratislave uverejníme v bulletine InfoMedLib
č. 2/2008

TERMINOLOGICKÉ OKIENKO

M

- ☞ **majuskula** – veľké písmená abecedy (*J. Genzor*).
- ☞ **manažment záznamov** (en records management) disciplína informačnej vedy a praktická činnosť zameraná na organizačné a funkčné usmerňovanie riadenia záznamov viazaných na operatívne podnikateľské potreby organizácií, na rozdelenie zodpovednosti a záujmy určitej komunity (*D. Katuščák*).
- ☞ **manuskript, rukopis** – označenie rukopisov, najmä z obdobia stredoveku (*G. Žibritová*).
- ☞ **mapa** (en map) – obrazový dokument predstavujúci zmenšený generalizovaný konvenčný obraz kozmu, nebeských telies, Zeme a ich častí, prevedený do roviny tzv. kartografickým zobrazením (*M. Nováková*).
- ☞ **mapovanie vedy** (en mapping science) – skupina problémových druhov → bibliometrie s aplikáciami → citačných analýz pre riadenie vedy. – ide o tieto skupiny tematických okruhov, mapovanie štruktúr vedy a vedných odborov, identifikácia výskumných frontov, tvorba atlasov vedy a pod. (*E. Krištofičová*).
- ☞ **marginálie, glosy, vysvetlivky** (la margo) – **1.** zápisky na okrajoch rukopisov alebo starých tlačí písané ručne, prípadne tlačené (glosy), **2.** krátke poznámky na vonkajšom okraji (textu) strany

uľahčujúce prehľad o obsahu knihy, **3.** poznámky čitateľov na okrajoch tlačенých kníh (*G. Žibritová*).

☞ **masová komunikácia** (en mass communication) – typ → sociálnej komunikácie, v ktorom individuálny alebo inštitucionálny → komunikátor vysiela informáciu smerom k → recipientovi. Recipientom nie je jedinec, ale množina príjemcov (*G. Žibritová*).

☞ **masovokomunikačné prostriedky** – **1.** inštitúcie, ktoré vytvárajú, získavajú, spracovávajú, rozmnožujú a rozširujú sociálne informácie k širokému, rôznorodému a relatívne rozptýlenému publiku, **2.** technické zariadenia, ktoré tieto inštitúcie využívajú pri rozširovaní informácií (*P. Rankov*).

☞ **matematicko-štatistické metódy** – sú súčasťou rozsiahlej množiny nástrojov kvantitatívnych metód používaných aj v oblasti výskumu knižnično – informačnej činnosti (*E. Krištofičová*).

☞ **mediatéka** – **1.** čiastkový fond pozostávajúci z iných ako tradičných dokumentov na papierových nosičoch. – Výrazom sa najčastejšie označujú súbory obrazových, zvukových a audiovizuálnych dokumentov, **2.** symbolické označenie pre knižničné zbierky, ktoré sa používa vtedy, ak treba zdôrazniť, že v súčasnosti už nepozostávajú iba z tlačenej produkcie, ale sústreďujú do jedného funkčného celku spolu s tradičnými dokumentmi aj rozličné druhy moderných informačných prameňov (médií) (*M. Nováková*).

☞ **medziknižničná informačná služba** (en inter-library information service) – typ → medziknižničných služieb. – Prostredníctvom medziknižničnej informačnej služby knižnica vyžiada a poskytne pre svojho používateľa spravidla buď ním požadované informácie, al. informácie o dostupnosti, podmienkach ap. sprístupnenia rôznych informačných zdrojov z iných knižničných a informačných inštitúcií (*M. Matthaeidesová*).

☞ **medziknižničná reprografická služba** (en inter-library reprographic service) – typ → medziknižničných služieb,

prostredníctvom ktorej knižnica vyžiada pre používateľa od inej knižnično – informačnej inštitúcie reprografické kópie rôznych dokumentov buď fotograficky (fotokópie, mikrofilmy, mikrofiše), elektrograficky (xeroxové kópie), prípadne inými reprografickými technikami (*M. Matthaeidesová*).

☞ **medziknižničná výpožičná služba, MVS** (en inter-library loan) – druh → medziknižničných služieb, ktorý umožňuje na základe legislatívneho opatrenia ktorejkoľvek knižnici vyžiadať a vypožičať pre svojho registrovaného používateľa požadovaný dokument, ktorý nemá vo svojom fonde z inej knižnice a naopak, požičať dokumenty z vlastného fondu iným knižniciam, ktoré o to požiadajú (*M. Matthaeidesová*).

☞ **medziknižničné služby** (en inter-library services) – druh spolupráce medzi knižnicami toho istého typu alebo rôznych typov pri sprístupňovaní výstupov svojich odborných činností (*M. Matthaeidesová*).

☞ **medzinárodná medziknižničná výpožičná služba, MMVS** (en international loan) – druh → medziknižničnej výpožičnej služby, ktorá sa realizuje podľa medzinárodne platných pravidiel odporúčaných → IFLA medzi knižnicami rôznych krajín (*M. Matthaeidesová*).

Spracované podľa publikácie: Katuščák, Dušan: Informačná výchova: terminologický a výkladový slovník odbor knižničná a informačná veda /Dušan Katuščák, Marta Matthaeidesová, Marta Nováková ...[et al.]. – Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998. 375 s. (Terminologický a výkladový slovník; zv. 6) ISBN 80-08-02818-1: Sk 266.00 100/99 KDI BAA006 ISSN 1335 – 3403

InfoMedLib

Bulletín Slovenskej lekárskej knižnice

Redakčná rada:

Bc. Ľubica Korgová, Mgr. Zuzana Onderová,
PhDr. Miriam Pekníková, Mgr. Marie
Sršňová, Soňa Tomašových, Ing. Irina
Fialková, Marta Weissová

Ročník	9
Číslo	1
Zodpovedný redaktor	PhDr. Marta Žilová
Výkonný redaktor	Marta Weissová
Vydalo	NCZI - Slovenská lekárska knižnica
Miesto vydania	Bratislava
Rok vydania	2008
Počet strán	51
Náklad	150 exemplárov

ISSN 1335-5759

Publikácia neprešla jazykovou úpravou